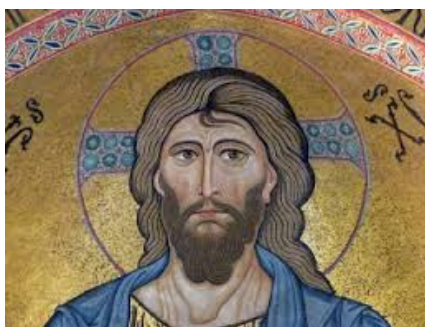

KRISTUS, VISATOS VALDOVAS

Kristaus, visatos Valdovo šventę 1925 m. įsteigė popiežius Pijus XI. Pontifikas norėjo patvirtinti aukščiausiąją Kristaus valdžią ano meto iššūkių – ypač ateizmo ir visuomenės sekuliarizacijos – akivaizdoje. Jis siekė, kad Kristaus karališkumo pripažinimas vestų prie labai konkrečių praktinių pasekmių – asmeninis, šeimyninis ir visuomeninis žmogaus gyvenimas turėtų būti realiai gaivinamas Evangelijos, Kristaus mokymas turėtų skverbtis į visą krikščionio gyvenimą. Šiame straipsnyje aptarsime tris pagrindinius šios šventės aspektus: Kristaus karaliavimo visuotinumą, jo paradoksalumą ir eschatologinio jo įgyvendinimo laukimą.

Visuotinumą

Krikščioniškos epochos pradžioje, krikščioniškas menas ilgai vengė atvaizduoti skausmingąją Kristaus kančią, tačiau nuo pat pradžios tiek Rytuose, tiek Vakaruose ikonografijose jis atvaizdavo Kristų, turintį aukščiausią galią visai kūrinijai. Bizantijos tradicija jį vaizdavo bažnyčių kupolų viršūnėse *Pantokrator* (visavaldystės) forma. Šiuo pavyzdžiu pasekė ir romėnų tapytojai, Kristaus visavaldystės temą tęsė iki viduramžių.

Pačiuose seniausiuose *Ravenos* Italijoje pastatuose regime, kaip, apsvilkęs imperatoriaus drabužiais, ant pečių nešinas kryžiumi, Kristus traukia demoniškų jėgų galvą. O būdingiausias Kristaus karališkos galios vaizdinys yra *Didybės Viešpats*, sėdintis šlovės soste, kurį supa keturi gyvūnai su žmogaus, jaučio, liūto ir erelio galvomis. Kaip žinia, tai evangelistų simboliai, bet tai ir pačių galingiausių kūrinijos būtybių simboliai, be to, tai paties Kristaus simboliai. Kai kurie viduramžių rašytojai teigė, kad Kristus yra žmogus savo gimimu, jautis – paaaukojimu, liūtas – prisikėlimu ir erelis – pakilimu į dangų.

Ši ikonografija sėmėsi įkvėpimo iš Biblijos. Jau psalmėse skaitome, kad Kristus turįs karaliauti visoje žemėje:

„Teviešpatauja jis nuo jūros ligi jūros ir nuo Upės ligi žemės pakraščių. Dykumos klajokliai klūpės prieš jį, o jo priešai laižys žemės dulkes. Taršišo ir Salų karaliai mokės duoklę, o Arabijos ir Šebos karaliai neš dovanas. Visi karaliai reikš jam pagarbą, jam tarnaus visos kartos“ (Ps (71) 72, 8–11).

O pranašas Izaijas skelbė Mergelės Sūnaus gimimą tokiais žodžiais:

„Juk kūdikis mums gimė! Sūnus mums duotas! Jo vardas bus 'Nuostabusis Patarėjas, Galingasis Dievas, Amžinasis Tėvas, Ramybės Kunigaikštis'. Jo viešpatavimas beribis, o taika begalinė. Jis viešpataus Dovydo soste ir valdys jo karalystę..“ (Iz 9, 5–6).

Šv. Jonas Auksaburnis, komentuodamas 109 psalmę, teigia, kad Kristaus karaliavimas yra išankstinė teisė, kurią jis atsinešė iš prigimties:

„Ant savo pečių jis neša karaliavimo ženklą, t. y., jis neša karaliavimą savyje, savo esmėje, savo prigimtyje, tai prerogatyva, kurios neturi joks kitas karalius [...] jis ją gavo ne tada, kai buvo pagimdytas, jis ją turi ne kaip išorinį ar atsitiktinį dalyką – su šia galia jis gimęs. Klausiamas apie savo karalystę, jis atsakė: „Aš tam ir esu gimęs ir atėjęs į pasaulį..“ (Jn 18, 37). Psalmė sako: „Tu buvai karališkai orus nuo savo gimimo dienos, šventoji garbė lydėjo tave nuo įsčių, nuo tavo jaunystės aušros“ (Ps 109, 3). Šie žodžiai reiškia, kad jo visuotinis viešpatavimas nėra šalia jo esantis principas, bet yra jame nuo amžių“.

Savo žemiško gyvenimo metu Jėzus kovojo prieš neteisingą jo karališkumo viziją, suprastą laikiškąją ir nacionalinę prasmę. Jis pasipriešino tiems, kurie norėjo jo misijai suteikti politinę reikšmę. Tačiau gilią savo karališko orumo tikrovės jis neatmetė, patvirtindamas ją prieš Pilotą (reikėtų iš arčiau apmąstyti tai, ką Jėzus neigė ir ką tvirtino). Tuo tarpu, erškėčių vainikas, karaliaus apsiaustas ir nendrė jo karališkumą išjuokia ir paniekina. Šv. Hiliaras Puatietis († 367) komentuodamas 2 psalmę sako: „Nežinau, kas galėtų prieštarauti Karaliaus titului po to, kai plėšikas jam jį suteikė ant kryžiaus.“ (PL 9, 275).

Paradoksas

Vis dėlto, Kristaus karaliavimas – universalus laike ir erdvėje – iš esmės yra *dvasinis karaliavimas* ir todėl paradoksus. Į šį pasaulį jis atėjo, kad paliudytų apie tiesą ir vestų žmones pas Tėvą. Jo galia yra tam tikra prasmė subordinuota šiam tikslui. Prudencijaus himnas, kurį gieda Bažnyčios liturgija, tai puikiai išreiškia pirmoje strofoje: „O žiaurusis Erode, ko gi bijai ateinančio Kristaus? Suteikdamas dangiškąją karalystę, Jis neatima laikinosios viešpatystės“. Žemiškosios viešpatystės jis neatima, nes jo karalystė ne iš šio pasaulio.

Krikščioniškoji tradicija visada pabrėžė paradoksalų šio karaliavimo pobūdį. Žmogiškai žvelgiant, šis karaliavimas pasirinko pačius nesuprantamiausius kelius, kurie neatvedė prie jokio laukiamo rezultato. Savo galioje Jėzus turėjo „dvylika legionų angelų“ (Mt 26, 53), bet jų atsisakė, nes jo karalystė turėjo pasirodyti per nusižeminimą ir klusnumą „iki mirties, iki kryžiaus mirties“ (Fil 2, 8). Kaip tik tai akcentuoja ir evangelijų autoriai: viena vertus, Jėzus atstūmė bet kokią žemiškojo mesianizmo formą ir, kita vertus, evangelistai nedviprasmiškai skelbia jo karaliavimą kančios pažeminimų valandą. Šv. Augustinas tai išsako savo nepralenkiama iškalba: „Kristus pažabojo pasaulį ne ginklais, bet kryžiaus medžiu“ (54 psalmės komentaras).

Tikrai, būtent kryžius parodo tikrąjį Jėzaus karališkumo pobūdį. Žmogaus protui toks požiūris skausmingas, nesuprantamas, nes Jėzaus karališkumas pasimato per jo karališkumo paniekimą. Tačiau kaip tik kryžius išreiškia unikalų karaliavimą: „O aš, kai būsiu pakeltas nuo žemės, visus patrauksiu prie savęs“ (Jn 12, 32). Kryžius, galutinė Dievo Sūnaus meilės pasireiškimo žmonėms forma, parodo, kad Jėzus yra širdžių karalius. Dievas Tėvas norėjo – ir tai kitas paradoksas – kad mirties ant kryžiaus prisiėmimas būtų šio karaliavimo sąlyga. Kodėl Dievas pasirinko būtent tokį būdą parodyti savo karališkumą, lieka neduodanti ramybės paslaptis.

Galutinio pasirodymo laukimas

Krikščioniškas gyvenimas visuomet buvo persiėmęs galutinio Kristaus karalystės laukimo jausmais, vildamasis, kad jo iškilmingas ir galutinis sugrįžimas galutinai triumfuos prieš visas blogio galias. Tada visata pasieks tobulybę ir Dievas bus viskas visame kame. Šv. Paulius šį tikėjimą išreiškia tokiais žodžiais:

„Paskui bus galas, kai jis perduos karalystę Dievui Tėvui, sunaikinęs visas valdžias, galybes ir pajėgas. Jis juk turi karaliauti ir paguldyti po savo kojomis visus priešus. Kaip paskutinis priešas bus sunaikinta mirtis. Juk jis visa palenkė jam po kojų“ (1 Kor 15, 24–27).

Tokį laukimą sudabartina ir leidžia išgyventi dalyvavimas Bažnyčios gyvenime, (nes ekleziologiniu požiūriu Dievo karalyste žemėje vadinama Bažnyčia), stipri meilė jai, tam tikra prasme, net gyvenimas jos įsčiose, nes

„Bažnyčia siekia tik vieno: kad ateitų Dievo karalystė ir visos žmonijos išganymas [...] Kristus yra žmonių istorijos tikslas, taškas, į kurį veržiasi istorijos bei civilizacijos siekimai, žmonijos centras, visų širdžių džiaugsmas ir jų troškimų pilnybė. Jis yra tasai, kurį Tėvas prikėlė iš mirties, išaukštino ir pasodino savo dešinėje, paskirdamas jį gyvųjų ir mirusiųjų teisėju. Dvasios atgaivinti ir sujungti

keliaujame link žmogaus istorijos atbaigimo, kuris visiškai atitinka jo meilės planams: „atnaujinti Kristuje visa, kas yra danguje ir žemėje (Ef 1, 10)“ (*Gaudium et Spes* 45).

Tad Kristaus, visatos Valdovo šventė ragina sąmoningai suprasti Kristaus viešpatystės tikrumą, universalumą ir sykiu išgyventi joje slypintį paradoksą laukiant su šlove ateisiančio išaukštinto Jėzaus Kristaus laikų pabaigoje. Šie trys dėmenys turėtų skverbtis į krikščionio kasdienybę, turėtų suteikti jėgų nepasiduoti gyvenimo sunkumams, kovoti su neteisingomis karalystėmis ir su didele viltimi kabintis į ateitį. *Maranatha!* „*Ateik, Viešpatie Jėzau!*“ (Apr 22, 20).

